

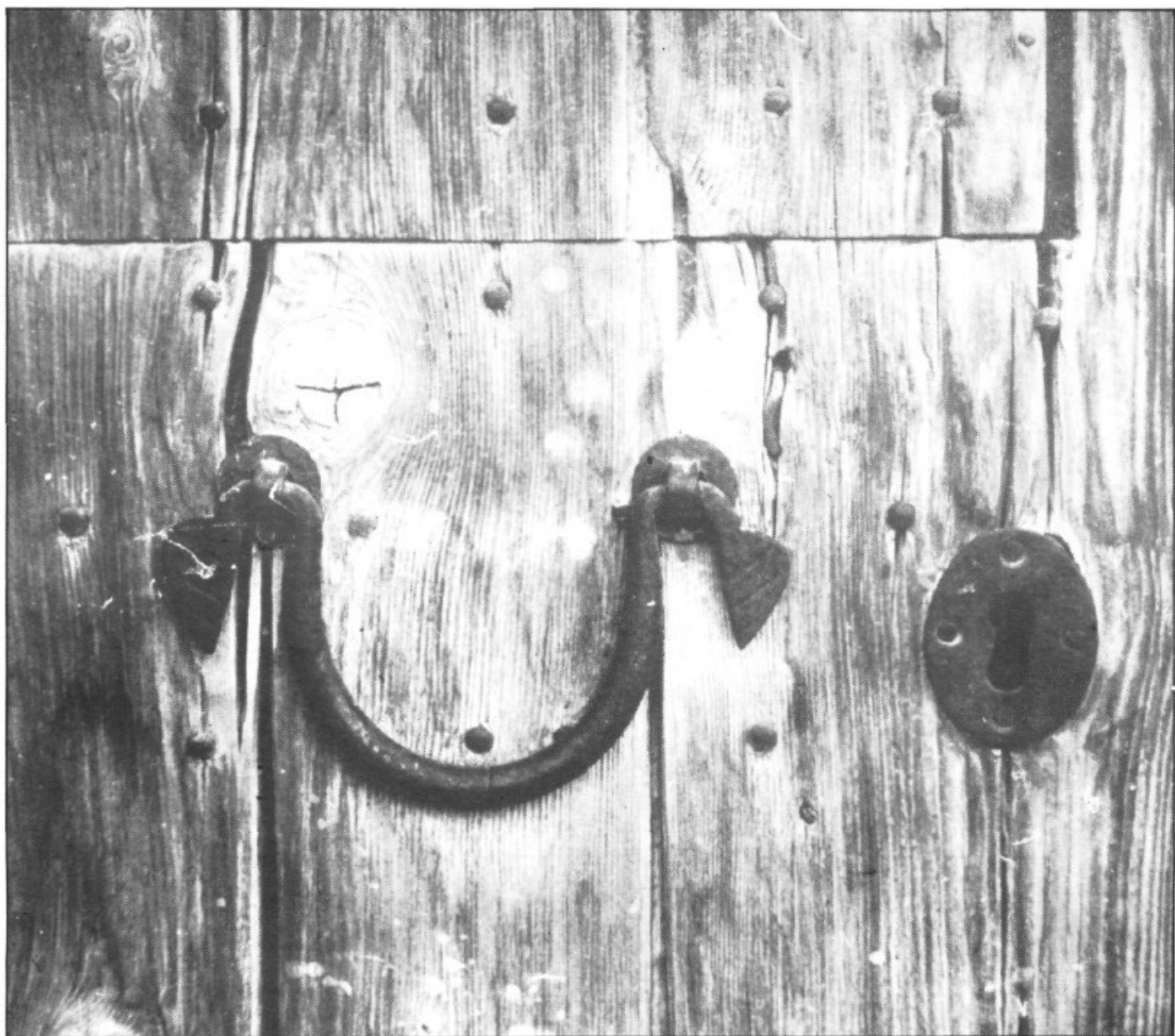
mel i sucre

O.C.B. SANT JOAN

ABRIL de 1 988

Nº. 94

A AQUEST NUMERO HI TROBAREU

- Notícies locals, del que succeeix al poble fins a l'hora de tancar el número, per l'equip de redacció.

- Ajuntament, resum del ple extraordinari celebrat dia 12-04-88, a la casa de la Vila, per JOan Sastre Joan.

- La manipulació de la tercera, breu comentaris sobre les empentes que hi va haver a Inca., per Mateu Sastre Joan.

- Coves. Breus comentaris sobre vida i costums de la gent que li agrada anar davall terra, per " els covers santjoaners "

- Conversa amb Amador Jaume Salvà (3era i darrera part), per Aran Company i Mateu Sastre Joan.

- A vostra gran festa senyora, convidau l'humil servent. Poesia sobre l'any universal marià 1.988, per Bàrbara Matas Sastre.

- Bestiari, La paparra, breu estudi sobre aquest aràcnid tan poc conegut i tan molest per a la concurrència, per Joan Morey Company.

MEL I SUCRE, Abril 1.988, Butlletí - 94 informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant JOan.

COBERTA .- (Folletí C.Flor 11)

CONTRACOBERTA .- " i per davall!"

LOCAL SOCIAL.- Casa de cultura de la Vila.

Tothom que vulgui col.laborar que faci de veure algú de l'equip de treball i que li entregui els originals abans del dia 20 del mes en curs.

TIRADA ACTUAL .- 300 exemplars

IMPRIMEIX .- Gràfiques Manacor

DIPOSIT LEGAL .- 49- 1983

NOTA .- S'adverteix als possibles lectors de Mel i Sucre, que aquesta revista, amb els seus escrits i comentaris pot ferir la sensibilitat dels esperits poc acostumats.

Avis

Tothom qui vulgui tirar papers antics, llibres o tot el que faci olor a paper vell, ho podria dir a qualcú de l'equip de Mel i Sucre.

--- El canvi de noms de carrers i places de la nostre població durà molta coa. Ara resulta que la majoria de membres del Consistori (segons una votació efectuada a un plenari d'aquest mes) no vol canviar noms imposats durant el franquisme: Caídos, José Antonio, Julio Ruiz de Alda,... Per altra part dins la nova nomenclatura hi figuraran també noms de personatges polítics... Sortim d'un i entram dins un altra.

--- Pujant al camp de futbol i ja a l'indret de l'edifici escolar de Sant Joan hi deixaren (en el moment de fer els obres) una pastera amb un pi de dins. Idò bé, el pi ja és mort.

--- La vaga de mestres ha estat notícia no tan sol local sinò provincial i nacional. Els mestres d'escola i el Ministeri d'Educació no s'entenen de cap manera. Aquest no vol atendre les demandes dels pedagogs en referència a l'homologació de sous, a la responsabilitat civil, a l'estabilitat dels interins,... Mentres tant els al.lots perden dies de classe i els pares comencen a estar bufats; el ministre declarà públicament que enguany s'allargarà el curs escolar,...

--- El dia de Pasqua, els " quintos", com ja tenen per costum cada any, arreplegaren objectes de diferents indrets de les vies públiques de la població; tenien la sana intenció de dur-los a la plaça NOva, però la Guàrdia Civil no ho permeté i tingueren que depositar-los davant l'esglèsia. D'aquesta manera, el diumenge dematí abans del Matinal, va haver- hi un estrany contrast entre la Mare de Deu que bota i els carros vells aparcats su allà.

Per altra part durant la celebració litúrgica del Matinal se cantà el Io Pascal.

--- El M.J.C. actúa al nostre poble: un dia arreplegaren botelles buides de xampan, un altre dia foren papers. Un vespre feren una xerrada per parlar-ne de com els joves se porien divertir. Un diumenge horabaixa s'organitzà a Consolació una diada familiar.

--- La tercera edat del nostre poble anaren amb autocar fins a Sant Ielm, dins el terme d'Andratx.

--- Segons pareix, enguany serà un any de plagues:

- De formigues hi papallones n'hi ha per tot arreu

- Se diu que la plaga de llagosta africana arribarà al sud d'Europa, però sortosament no afectarà a les nostres Illes.

--- Les obres de la plaça Nova són d'un mai acabar. Darrerament hi han posat papereres i també hi han llevat uns dels bancs que hi havia, segons pareix estava espenyat. Per altra banda les obres del cementiri també duen coa; diuen que s'ha venut la mateixa tomba a dues persones distintes...

--- El nostre col.laborador Joan Morey Company, constructor de flabiols, ha sortit pel dia ri Balears de dia 24 i també entrevistat per Ràdio Cadena Balear dia 27. Ambdós tractaven de donar una explicació de la construcció dels instruments de la colla de xeremiers mallorquins.

--- La bàscula de la Cooperativa ha batut el rècord de pesada: un camió de 10 Tm de pes brut transportava 37 Tm de marès de Santanyí.

--- Els covers de la vila han explorat la cova dels Diners, del terme de Manacor.

--- Les maquinotes que toquen fer les voreres netes de camins en lloc d'arreglar res, l'únic que fan és espenyar marges, parets,... provoques esboldregs. Amb una paraula, en lloc de cobrar haurien de apgar els desperfectes.

--- Des de fa poc temps el pare Serra de Petra i per 9 vots a favor, 5 en contra i 15 abstencions és el patró de Premsa Forana a Mallorca. El fets se basen en que aquest home, des d'aquelles terres llunyanes (que Deu sap quines feines hi tenia) va enviar molta correspondència cap a la nostra petita pàtria.

--- Un dia mirant la televisió varem veure un poc de rempellada el nostre company Joan Moratinos Jaume. L'emissió d'aquell moments estava dedicada a l'elaboració d'una programació del centre regional de TVE, on l'esmentat subjecte hi treballa en feines de correcció.

--- La darrera setmana d'abril s'ha volgut despedir bé en qüestió meteorològica. S'han contabilitzat més de 50 mm de pluja; això ha provocat que molts de sembrats s'ajeguessin.

--- L'autocar de línia regular que pot esser usat per anar a Ciutat se retrassa molt sovint.

--- Els mestres han estat de vaga durant un estol de dies durant el present mes. Si un només llegeix la premsa illenca o escolta la TVE, a lo millor no se'n adona massa de les reivindicacions concretes dels ensenyants, ja que l'únic que mencionen són les remuneracions econòmiques. També hi ha que dir que els sindicats, dóna la sensació que només pressionen per aquest punt. Se deixa de banda punts tan importants com la responsabilitat civil, l'estabilitat dels interins,..

--- Aquest més ha estat un més de morts. Concretament dia 30 del present ens deixà per a sempre el Mestre Fuster als 85 anys d'edat. Havia estat molt de temps mestre de l'escola Graduada de Sant Joan i també director de la mateixa.

--- El camí da Calicant està en obres d'asfaltat. Per altra part, le nostre ajuntament té previst cobrir de capa asfàltica tots els carrers del Camp.

--- Com cada any la Primavera el fa de les seves: els rossinols canten a voler, els cors s'eixamplen i tot es goig i verdor. Dia 23 fou la festa del llibre, i se veu que les Caixes acaben els doblers: els qui encara són joves se'n recorden que per tal esdeveniment tothom obtenia un munt de llibres, idò ara només un i gràcies.

--- S'ha sentit a dir que això de les excursions comença a pegar fort dins els joves santjoaners. N'hi que tenen intenció d'anar a l'avenc de Son Pou pel lloc pla, altres juntament amb gent d'altres pobles visitaren Sa Foradada,... i els covers cerquen carburo per pobles externs.

LA MANIPULACIÓ DE LA TERCERA EDAT

El col·lectiu de la tercera edat -o de la gent vella, per entendre'ns- des de les primeres eleccions democràtiques ha estat un dels contingents de vots més recercat pels partits polítics, sobretot els de la dreta.

Per aconseguir el seu vot se'ls ha anat alimentant amb tones de coca de verdura i xocolata calenta. Després, panxa plena, se'ls ha amollat un petit discursel dient que el partit, organitzador del refrigeri, ho arreglarà tot i, a més, es faran moltes excursions. I hi ha qui s'ho ha menjat i cregut i altres que només han menjat i begut, a compte d'Aliança Popular o d'Unió Mallorquina, que són els especialistes en aquestes coses.

Vaja, qui més qui manco està avesat a aquestes "operacions" en temps d'eleccions. A aquestes i a moltes altres.

Ara bé, resulta que els de la Caeb -braç armat d'Aliança Popular- han duit la cosa més lluny i, per tal de reafirmar la voluntat popular "a favor" de l'autopista d'Inca, van i no tenen altra idea que fer anar tres autocars plens de vells i velles respectables a un mitin a favor de l'autopista.

D'aquesta manera el local queda mitjanament ple i les fotos resulten més llüides.

La Caeb no va amb històries: es munta enquestes, fetes des de Madrid, i organitza excursions de gent vella per donar suport als seus projectes especulatiu (el diccionari dóna aquesta definició de la paraula "especular": Comprar o vendre comptant aprofitar-se d'una fluctuació en el preu...). Ah! i això no és tot: per justificar aquests tres autocars van i diuen que amb l'autopista les excursions es faran més bones de dur, com si només es fessin excursions Palma-Inca i viceversa i, a més, aquestes només servissin per veure l'asfaltat de la carretera.

Aquesta gent de la Caeb -i que em perdoni na Maria Teresa Rattier- són uns pocavergonyes. Enganyen els vells fent-los creure aquestes barrabassades i enga-

nyen Mallorca sencera fent creure que el local és ple de gent que hi ha anat sabent a on anava -quan és evident que molts hi anaren només per la coca i la xocolata, o per fer una excursioneta.

Es podria parlar de manca de tacte, de manca d'ètica, d'immoralitat, d'aprofitats, de col·lectius que volen manipular la consciència del poble, però d'aquestes coses en parlen ells: la dreta, a la seva manera, és clar. I n'hi ha d'altres que ja n'han après, el Psoe per posar l'exemple més clar. I ja és curiós que parlin de progrés i de benestar social i, mentrestant, es dediquin a manipular, coartar, menysprear, envilir el present i, més perillós encara, el futur d'aquesta terra.

I n'hi ha que troben en Cañellas simpàtic! Santa innocència!.

Conversa amb AMADOR JAUME SALVA

III.- 1936-1939

El 16 d'agost de 1936 jo estava fent el servei militar a Ciutat, al castell de Bellver. Em vaig entregar el primer dia de juliol. El 15 d'agost, a les onze del vespre, tocaren a "general". Ens digueren que ens preparàssim, que havíem de partir.

Al castell de Bellver jo havia vist moltes animalades i estava cansat de veure les pallisses que donaven, i sabíem que això també passava a Can Mir... Per altra banda, hi havia molts de catalans fent el servei aquí, a Mallorca, i la guerra els havia agafat de ple.

Bé, i sortírem del castell i ens dirigírem cap a Ciutat. En Díaz Freijo era el coronell i Esquivia Zurita el comandant del batalló. Passàrem per la Rambla i hi havia una banda de música que tocava. Sortírem per la porta de Sant Antoni on hi havia una secció de metralladores en formació.

dalt: al front d'Aragó.
costat: com-
valescent
devota Bat-
celona.

Certificat del raspàs a les forces lleials a la República.

EXÈRCIT POPULAR DE CATALUNYA
COLUMNA VOLANT
(Primera Divisió Durruti)
FRONT D'ARAGÓ

JOSEP SANTAULANIA NIN, Comandant Jefe de la
Columna Volant Catalana

CERTIFICA: Que el portador de la present és AMADOR JAUME SALVA, natural de Palma de Mallorca, que seguint les normes precedents de les feccions en els combats que tingueren lloc en Perte-Crista (1936), el dia 10 d'agost del 1936. Des d'aleshores està enretret en les meves forces havent aplegat el grau de brigues.

i perquè causi als afectes esportius, lliure en Parísis a 30 abril del 1937

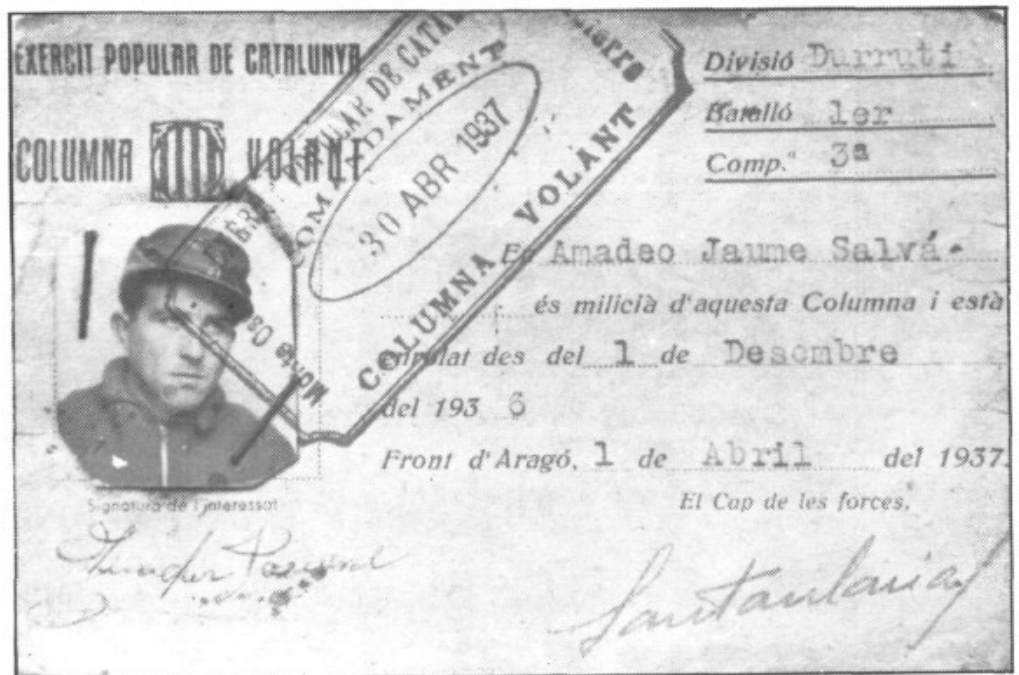
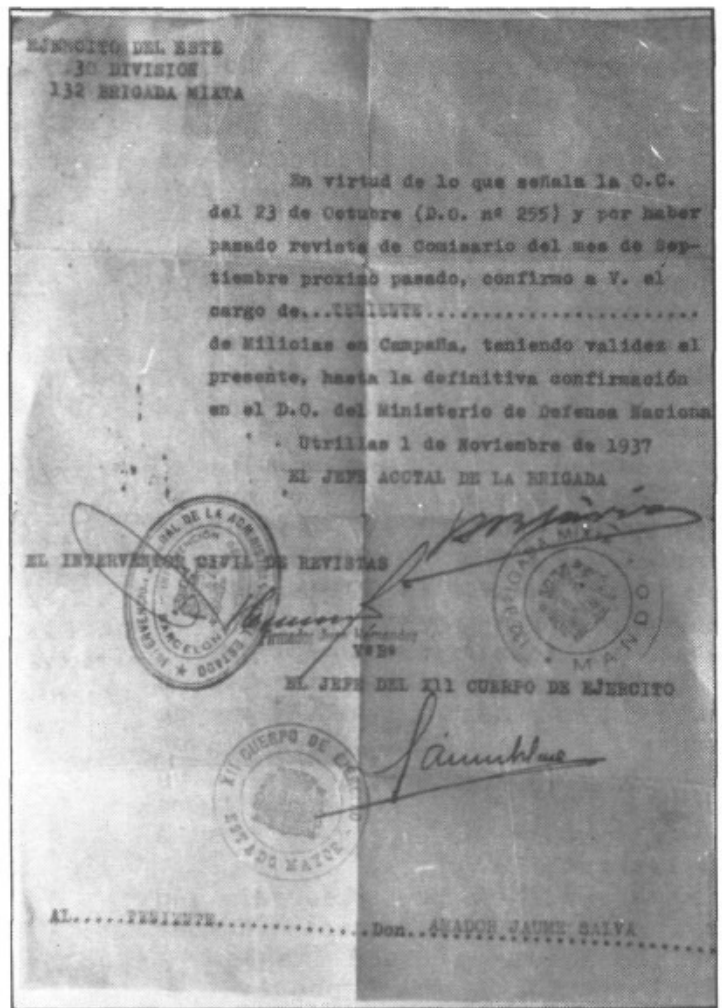
30 ABR 1937

EXÈRCIT POPULAR DE CATALUNYA
COMANDA...
COLUMNA VOLANT

Santaaulania

Cap a Manacor hi anàrem en camions i amb tot l'armament. Hi arribàrem devers les dues del vespre, els llums estaven apagats per mor dels avions. Quan vàrem ser a Sa Bassa feren obrir un bar i ens repartiren un panet per hom. Nosaltres -dos manacorers i jo- anàrem a casa d'un d'ells perquè ens donassin unes direccions de França. Teníem la intenció de sortir de Mallorca.

Arribà l'hora de donar la cara i les tropes de Falange, que anaven en avantguarda, amb els primers tirs es varen cagar i es retiraren cap a Son Carrió. Ens feren passar a nosaltres, la infanteria, a davant. Tot eren marges que havíem de botar carregats amb les armes i les cartutxeres, i no véiem res per enlloc. Mentrestant, els desembarcats al port havien avençat línies. Quan trobàrem una bona ocasió, els dos manacorers i jo ens passàrem a l'altra banda. Quan hi vàrem ser hi vérem algunes cares conegudes: no havíem estat els únics.

dalt: certificat del grau de tinent. costat: carnet de la columna volant catalana, divisió Durruti.

Ens trobarem amb la columna d'en Zapatero i li donarem les armes i les cartutxeres. Des del port anarem a Punta Amer i després ens embarcarem al "Marqués de Comillas", el vaixell dels ferits.

Vàrem partir de Porto-Roig -nom que els republicans donaven al port de Manacor- i ens volgueren desembarcar a Maó, però la majoria s'oposaren i seguïrem fins a Barcelona.

De Barcelona anarem cap a França, a peu, tres dies sencers i una nit. Ens aficaren dins un camp de refugiats i després anàrm a veure què hi havia d'aquelles direccions.

Més tard, em sembla que a causa d'en Negrín, haguérem de tornar a la península o bé anar a un altre país. Jo vaig tornar. Tornàrem en camió fins a la frontera i en tren fins a Barcelona.

A Capitania General hi vaig trobar el tinent Sitjar que m'aconsellà que anàs a Bellaterra i em tregués el títol de tinent. Ho vaig fer i uns tres mesos més tard ja era tinent. Em vaig enrolar a les milícies d'Estat Català perquè varen ser les que hi havia més a mà.

costat: posada del carmet d'Estat Català a l'exili.
abaix: inscripció del carmet.

Millitant	<i>Jacume Salvà</i>
Data i lloc de neixença	<i>1-2-1915</i> <i>a Palma</i>
Casal	<i>IXe</i>
Districte	<i>St. Andreu</i>
Adreça a França	<i>el...</i>
Professió	<i>Palero</i>
Signatura de l'interessat,	
 ESTAT CATALÀ FRANÇA 1945 El Secretari General CONSELL EXECUTIU Partit a França. FRANÇA <i>Jacume Salvà</i>	
SOCI NUMERO	780

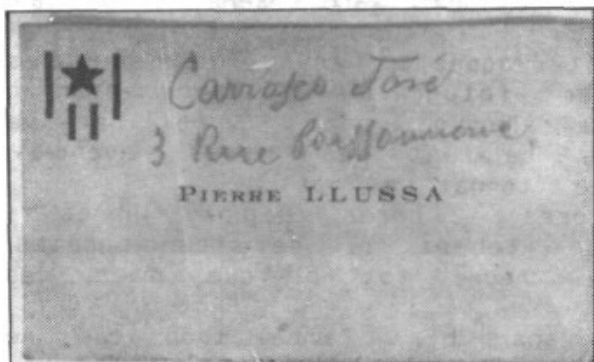
Primer vaig anar a la 24 Brigada, després a la 30 i finalment a la Brigada Mixta. Em vaig passar la guerra al front d'Aragó. A finals de la guerra ens enviaren a València. Els feixistes tallaren el front entre València i Barcelona i nosaltres ens embarcàrem cap a Palamós. D'aquí anàrem a Girona i finalment cap a França, a l'exili. Deixàrem els fusells a la frontera i ens disposàrem a anar cap als camps de refugiats.

Pocs mesos després començaria una altra guerra on jo també hi hauria de participar.

A. Company i M. Sastre
Fotos de G. Florit

dalt: milicians
al front d'Ara-
gó.
costat: carnet
de la divisió
5111111.
 baix: tarjeta
de Pete Llussà,
membre d'Etat
Català a l'exili.

OPINIONS

Les guerres són inhumanes. Com qualcú va dir, les guerres les haurien de fer els quatre caps d'estat, no haurien de fer barallar el poble. S'hauria de recordar que fins i tot en Gil Robles estava en contra del cop d'estat del general Franco. I és que d'una guerra no es pot esperar res més que fam i misèria. Pens que s'han de destruir totes les armes perquè només serveixen per matar.

La meua família va estar tres anys sense saber res de jo. L'any 1939, estant dins el camp de Barcarès i a través de la Creu Roja internacional, vaig enviar la meua primera carta a Mallorca.

Es molt fàcil de dir, el que ha fet en Franco. Fins i tot el Vaticà va haver-li de parar els peus. Davall en Franco hi ha dos-cents mil morts, i això pesa.

A Barcarès falsificàvem paper moneda. El govern d'en Franco només havia donat com a vàlides unes determinades sèries. Així que nosaltres ens dedicàvem a rascar, per exemple, la F i després li afegíem una cameta i semblava una D, i ja era legal.

A la guerra d'Espanya el 7-75 francès servia contra els blindatges. A la guerra d'Europa ja no va servir. La guerra d'Espanya va ser un camp de proves.

Ni galtades a uns ni besades als altres. Hem d'anar a cercar la comprensió, i mentre no es faci una política així, això serà un estira i arronsa sense fi.

Vaig voler fer un llibre explicant aquests anys d'experiències dins la resistència francesa. Vaig enviar fotografies i documents a Veneçuela, a la impremta de don Alvaro de Albornoz, però la cosa no va anar bé. També vaig escriure un llibre relatant les meves vivències, però es va perdre l'original i no m'hi he tornat a posar.

Llegesc molt, cada dia em pas hores i hores llegint llibres i algun diari. Lectures interessants, res de tebeos ni revistes barates. Ara bé, sobretot els diaris, no t'has de creure tot el que diuen, les notícies les has de porgar.

Som un escèptic, és l'única manera d'anar bé. També trob que no has de ser mai dels primers, però tampoc dels darrers: enmig, que és allà on n'hi ha més.

Avui la meua satisfacció és, malgrat les ferides sofertes, el conhort i el consol que tenc pel que vaig fer i poder-ho contar. Aquí, en aquests papers i fotografies, hi ha tota la meua vida.

Any Universal Marià 1988
A VOSTRA GRAN FESTA, SENYORA, CONVIDAU L'HUMIL SERVENT

*Sou l'esclava del Senyor, Verge Maria
a Vos cridam els desterrats amb tot el cor
i amb cants de festa vos alabam amb alegria
sou l'arca d'or a on guardam nostre tresor*

*Car no ho dubtam, que Deu en Vos feu maravelles
Salve, oh Mare! vostro vestit és d'or i argent
Estel clarríssim, dolça com mel de les abelles
pel fosc camí sou raig de llum, far resplendent*

*Digueu ho tots, que soni fort amb harmonia
pujem la muntanyola per esser l'any Marià
i afarvorits a nostra mare amb energia
juntem les mans pregant de cor per l'endemà*

*La gent aquí dalt puja i prega i confia
Mare dels qui es perden siau Vos la guia
dau-nos benaurança i ompliu-nos de pau
que venim joiuosos, obriu les portes del vostro Palau*

*Sembrau nostra terra de flors totes blanques
i feis que en les tenebres fibli la claror
que el rossinyol canti lliure entre les branques
i l'aire que es respiri sigui tot d'amor*

*Flor de Santetat, Reina de la glòria
els ulls vos conten suau la seva història
i piulant ens diuen que estau bé aquí
que ens estimau sempre de tot cor sense fi*

*Perque m'encoratgi és que no estau sola
aquell que us estima està aprop de Vos
si trista és l'esperança vostre amor consola
no l'oblideu, Mare, i dau-li un dolç repòs*

*Per fer festa amb tots els Sants i amb Vos, Maria
cap en el Pare va partir, cor generós
sols per estarvos aprop i amb la vostra companyia
i baix vostres ulls, ell que vivia sols per a Vos*

*No permeteu que es trobi lluny del vostro cor
el feel servent que fou mirall de fortalesa
desde petit, Consolació fou son tresor
Mare de Deu manifestau-li vostra tendresa*

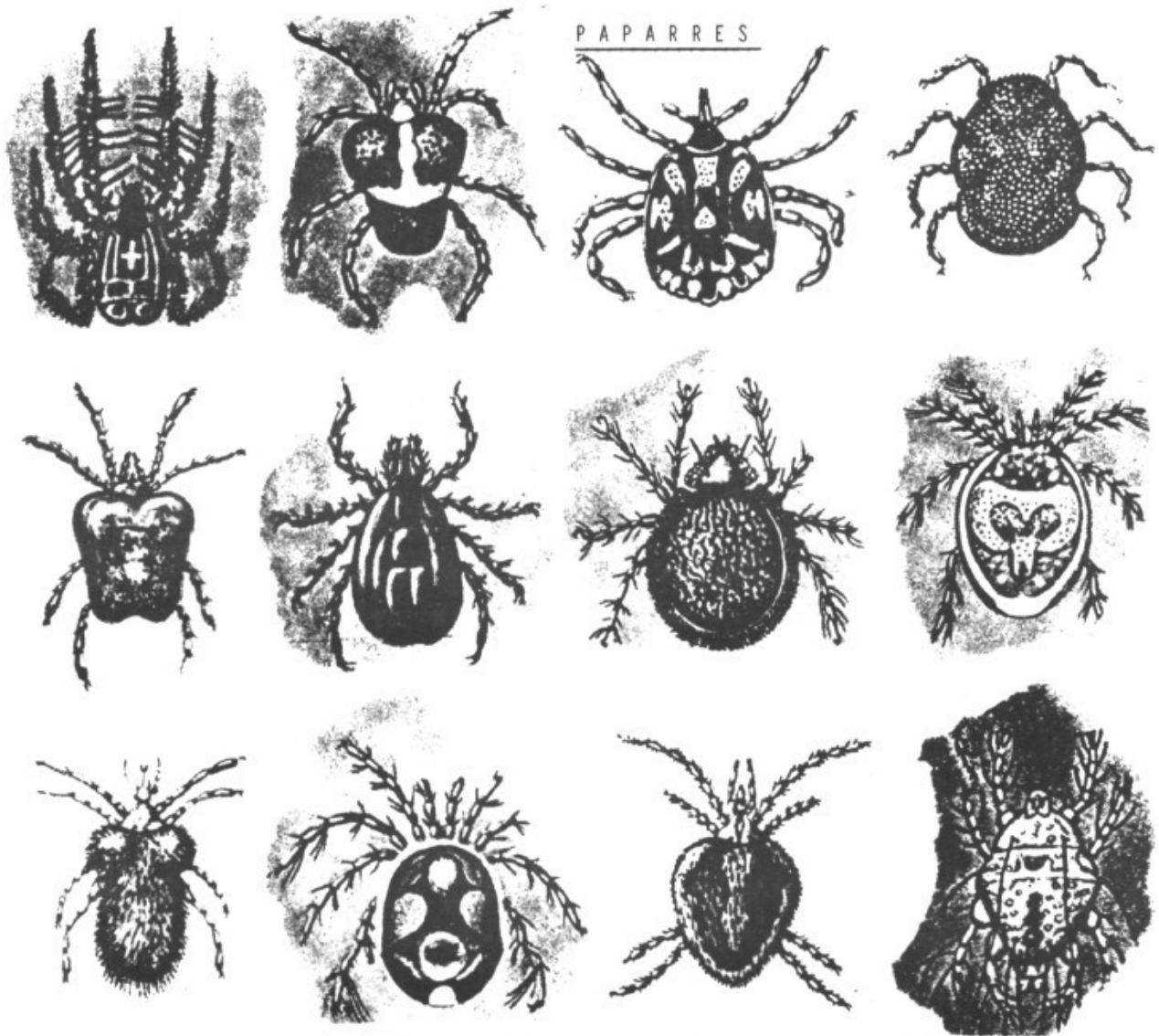
*Vostre devot obrer que el seu somni aquí tenia
i pujant l'escalonada cada dia en feu camí
com Majordom a la Reina del Palau així gaudia
rendint-li honors resant desenes sense fi*

Ell digué adeu un dia a lo que estimava
i ens va deixar a tots sense esperar-ho
per anars-en allà on ell més sospirava,
la llar que anhelava, ho fou Consolació

Perquè amb l'esperança trenquem la tristesa
donau nos Oh, Mare! consol i fermesa
i obriu draceres per poder arribar
per a la fi abraçar-nos en el més enllà.

Bàrbara Matas Sastre

Els àcars constitueixen el grup d'aràcnids que està format per major número d'espècies. Han colonitzat tots els medis possibles: mentres hi hagi matèria orgànica, els trobarem dins l'aigua (dolça i salada), pels deserts, per la muntanya, pels climes freds i tropicals,... dins els quals haurà de competir per la supervivència amb els insectes.

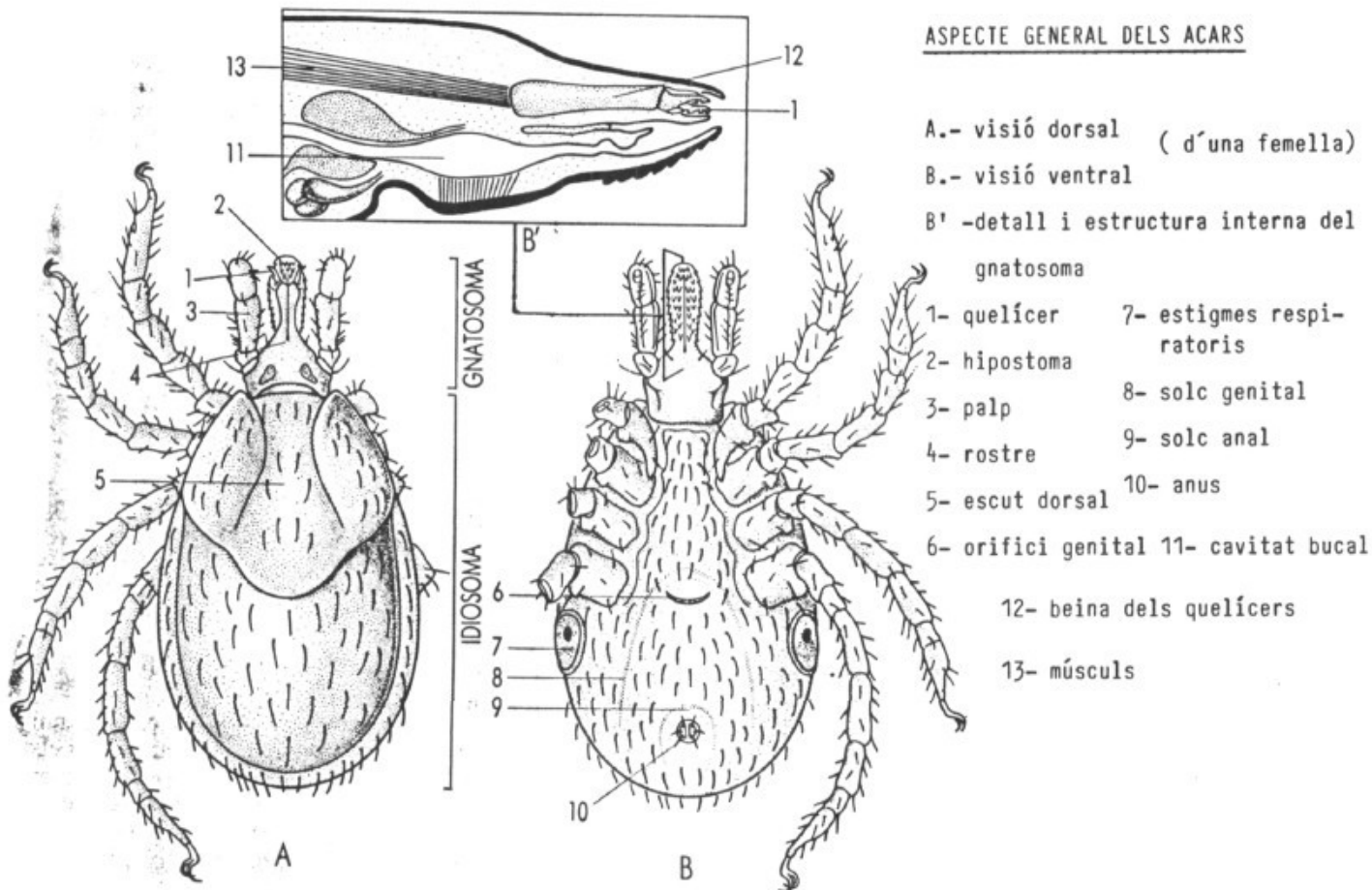
Entre ells hi ha espècies depredadores, espècies fitòfagues, paràsits de vertebrats o de invertebrats. Pocs animals escapen de la seva parasitació, des del mateixos insectes fins als mamífers. És comú veure una mosca domèstica amb un animaló vermell aferrat pel cap o davall una ala: és un àcar que li va xuclant el líquid interior; també les abelles són víctimes d'un petit àcar que situant-se a l'interior del seu aparell respiratori li arriba a causar la mort; escarabats, llimacs, caragols, aviram,... tots en passen; i no parlem dels mamífers, rates -pinyades i eriçons, entre puces i paparres n'arriben a dur una embosta per damunt.

Alguns àcars són beneficiosos per l'home, per la seva acció depredadora sobre altres artròpodes perjudicials, o per la seva participació en la degradació de la matèria orgànica. Altres són perjudicials, perquè fan de vectors d'altres organismes productors de malalties.

Entre els àcars s'hi troben les paparres dels mamífers, els organismes productors de la sarna i d'altres petits organismes presents a la pols de les cases.

Tenen el cos insegmentat, però a pesar de tot hi podem distingir dues regions: a) el gnataso-

ma, o part anterior ; b) l'idiosoma, o part posterior, aquesta, a la vegada es pot subdividir en dues parts més: el podosoma, que porta les potes i l'opistosoma.

ASPECTE GENERAL DELS ACARS

A.- visió dorsal (d'una femella)

B.- visió ventral

B' -detall i estructura interna del gnatosoma

1- quelícer 7- estigmes respiratoris

2- hipostoma

8- solc genital

3- palp

9- solc anal

4- rostre

10- anus

5- escut dorsal

6- orifici genital 11- cavitat bucal

12- beina dels quelícers

13- músculs

Els apèndix dels àcars originalment són: un parell de quelícers, un parell de palps i quatre parells de potes; però en general la morfologia i funció d'aquests apèndixs ha estat sotmesa a modificacions segons els costums de cada espècie. En el cas de les paparres (ixòdides) hi ha una perfecte adaptació per a perforar la pell de l'hoste i xuclar-li la sang: els quelícers són tubulars i en forma d'arpó dentat, per tal de quedar fixe; els palps són com a ungles i també se claven i aguanten. Quan perforen la pell de l'inquilí, amb aquest complex aparell bucal segreguen un ciment que assegura la seva fixació, un anticoagulant que assegura la fluïdesa de la sang , moltes vegades neurotoxines que exerceixen el paper d'anestèsic local (per això no ens solem temer de la mossegada de fixació). Amb tanta inoculació poden transmetre microorganismes causants de malalties: la paparra del ca és portadora del germen que provoca la febre exantemàtica del litoral mediterrani.

Ja tenim la paparra aferrada a un lloc indeterminat del nostre cos. El que no hem de fer mai és fotre-li una tiradota seca ja que, si aconseguim llevar-la, ens esqueixarà un tros de pell. N'hi ha que diuen que si tapam la paparra amb una gota d'oli, i com que no pugui respirar, ella tota sola se desferra i se'n va. Altres opinen que s'ha de tallar l'animaló amb unes tisores, ran de pell i llavors anant alerta, treure el bec amb unes pinces, i untar la ferida amb ceba marina...

I si no nos temem que la duim aferrada se posarà xupa que te xupa; i com que tengui (la paparra) la cutícula molt distensible, li permet ingerir grans quantitats de sang (se diu que el seu pes pot arribar a augmentar 150 vegades). D'aqueixa manera s'arriba a inflar com un gra de reïm, i aleshores (no sempre) cauen a terra sense poder-se moure, de rodons que són,... i fins a la següent panxada. Si no tro-

ben de qui alimentar-se poden resistir molt de temps en dejú.

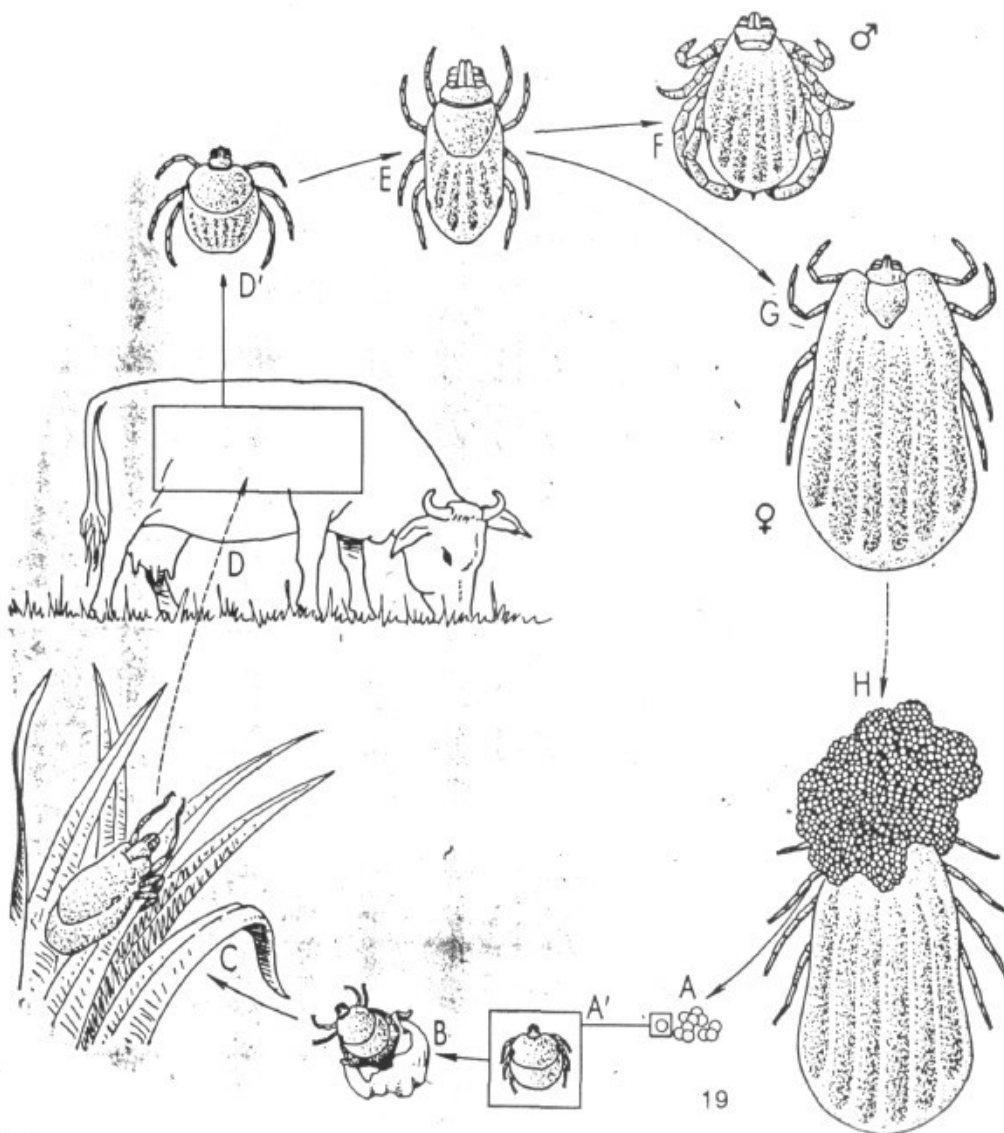
A més de la paparra del ca (*Rhipicephalus sanguineus*) la qui trobarem més sovint és la paparra comuna (*Ixodes ricinus*), són aquelles que hi ha per qualsevol garriga o pinar on per prop hi pasturin ovelles o vaques; n'hi ha anys que n'és més anyada que l'altres; afavoreixen l'esplet l'humitat i el sol; tenen un sentit especial per localitzar qualsevol despistat que es passegi pels seus indrets; se diu que si un les vol fer comparèixer basta pegar copets secs en terra, i a l'instant totes seràn su allà.

Altres paparres que podem mencionar són: la paparra dels conills (*Haemaphysalis*) i la paparra africana (*Amblyomma hebraeum*) que parasititza rèptils, aus i mamífers.

El sistema de reproducció de les paparres i dels àcars en general és prou complicat. Normalment són ovípars, però hi ha casos d'ovoviviparisme; processos d'arrenotòquia (producció de mascles haploides a partir d'un ou no fecundat) i telitòquia (producció de femelles a partir d'ous no fecundats).

El cicle biològic dels àcars és de durada variable, i se pot considerar que sofreixen un complicat procés de metamorfosi. N'hi ha que el procés se completa en 60 hores i altre necessiten 10 anys. Entre els factors que hi poden influir cal destacar la temperatura, la humitat i la disponibilitat d'aliment.

CICLE VITAL D'UN IXODIDE

- A- ous en incubació
- A' - ou amb la larva
- B- larva en eclosió
- C- larva en dejuni
- D- invasió de l'hoste
- D' - larva fixada a l'hoste
- E- nimfa
- F- mascle
- G- femella
- H- femella en ovoposició

per Joan Morey Company

els dibuixos han estat trets de la Història Natural dels Països Catalans

